Annotatie Gezaghebbersoverleg 5 juni 2020

Brede Covid-19 Wet

Aanleiding
De afgelopen weken is gewerkt aan een tijdelijke Brede Covid-19 wet. Dit zal een nieuw tijdelijk hoofdstuk worden in de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) en zal ook van toepassing zijn op Caribisch Nederland (CN). Deze wet is vorige week in consultatie gegaan, ook naar CN. Afgelopen woensdag hebben de Gezaghebbers van St. Eustatius en Saba gezamenlijk gereageerd op de consultatie. Van de Gezaghebber van Bonaire hebben we geen reactie ontvangen.

Beslispunt en advies
We raden u aan het Gezaghebbersoverleg op vrijdag 5 juni te gebruiken om te reageren op het voorstel van Saba en Statia en een alternatief voorstel te doen. Het alternatieve voorstel zal ook worden meegenomen in de versie van de wet die vrijdag as. in de Ministerraad voorligt en maandag as. naar de Raad van State wordt gestuurd.

Inhoud: waarom deze wet?
Met de nieuwe tijdelijke wet wordt een lang termijn alternatief geboden voor de tijdelijke noodverordeningen die zijn afgegeven om de maatregelen in te stellen ter de bestrijding van het coronavirus. Op dit moment worden de maatregelen vastgesteld via noodverordeningen van de voorzitters van de veiligheidsregio's, in CN zijnde de Gezaghebbers. Aangezien de noodverordeningen kunnen raken aan de grondrechten van burgers, is democratische inbedding in nationale wetgeving op lang termijn wenselijk.

In de tijdelijke wet zijn mogelijkheden opgenomen voor de Minister van VWS om via ministeriële regelingen maatregelen te treffen, waarvoor de Gezaghebber vervolgens een ontheffing kan geven. De Gezaghebber kan die bevoegdheden niet zelfstandig vaststellen of inzetten. Wel kunnen in de ministeriële regeling(en) uitzonderingen gemaakt worden voor CN; ze kunnen uitgezonderd worden van maatregelen die in Europees Nederland gelden en andersom kunnen er specifieke regels opgenomen worden voor CN. Een afstemmingsroute via de Minister van VWS is voor CN nieuw.

Wat vragen Saba en Statia?
Om zelf besluiten in handen te kunnen houden, hebben Saba en Statia gevraagd om een mandatering van de mogelijkheid om ministeriële regels te stellen. Dit voorstel is juridisch problematisch, want het doel van de wet is juist om te voorkomen dat op lange termijn regels worden in gesteld die in theorie zouden kunnen raken aan de grondrechten van burgers.

Tegelijkertijd is het begrijpelijk dat er behoefte is aan differentiatie ten behoeve van maatwerk per eiland en dat verzekerd wordt dat afstemming in voldoende snelheid gebeurt, zodat er geen onnodige vertraging optreedt in tijden van crisis.

Alternatief voorstel VWS
Een middenweg zou zijn om goede bestuurlijke afspraken te maken met de Gezaghebbers over de invulling van de ministeriële regels, waarin (a) de eilanden om een ministeriële regeling kunnen verzoeken en VWS dat snel oppakt, en (b) dat VWS bij het opstellen van ministeriële regelingen altijd checkt met CN hoe die regeling voor hun het beste ingevuld kan worden. Hierin zou je reactietermijnen kunnen opnemen. Wel is een terugvaloptie van belang, mochten de reactie termijnen niet worden gehaald. Hiervoor wordt een oplossing geboden in artikel 58b, en de bijbehorende Memorie van Toelichting, waar is opgenomen dat de bevoegdheden van de Gezaghebbers voor de bestrijding van A-ziekten onverkort in stand zal blijven bij onvoorziene omstandigheden. Uitgagspunt is dan om het eerst proberen op te lossen via ministeriele regeling, maar als dit via onvoorziene omstandigheden niet kan, kan het alsnog via de Wpg.

Iemand van de directie WJZ zal aanschuiven voor eventuele juridische vragen.

Bijlagen

1. Consultatieversie brede Covid-wet (stand donderdag 28-5-20)
2. Reactie Saba en Sint Eustatius (stand dinsdag 2-6-20)
3. Officieel alternatief voorstel richting de Gezaghebbers (stand 4-6-20)
4. Voorstel nieuwe tekst artikel 58b, Memorie van Toelichting (stand 4-6-20)